

У перші дні березня в Корюківці вшановують пам'ять земляків, жорстокою знищених фашистами під час Другої світової війни. Це місто є символом небувалої жорстокості: на початку березня 1943 року каральний загін загарбників повністю знищив населений пункт, спаливши будинки та стративши майже 7 тисяч місцевих жителів. У страшних муках Корюківка зустріла весну. Замість сонця й тепла – згарища і струмки крові. Корюківська трагедія за кількістю жертв майже в 45 разів перебільшує білоруську Хатинь, у 41 – чехословацьке Лідіце, у 12 – французький Оррадур. У дні вшанування пам'яті жертв трагедії на Чернігівщині проводять скорботні мітинги, а також говорять про долю Національного Меморіального комплексу у пам'ять всіх спалених у роки Другої світової війни населених пунктів України, зведення якого почалося у Корюківці три роки тому, але так і не було завершено.

Сergій Бутко. До 8-9 травня така виставка має бути показана в кожному обласному центрі.

Покласти квіти до пам'ятника в центрі Корюківки прийшли й демобілізовані військові – представники Корюківської спілки воїнів АТО.

ЯК ПРОХОДИЛИ ПЕРЕХОВАННЯ

У 2013 році останки понад 265 жертв каральної операції перепоховали в урочищі Гай, біля Корюківки. Місце трагедії досліджувала Чернігівська обласна громадська організація «Пошуковий клуб «Пам'ять Перемоги», що є членом всеукраїнського громадського об'єднання «Союз «Народна пам'ять». Про те, як відбувалися пошуки останків, розповідає науковий співробітник Корюківського історичного музею Оксана Толкачова.

«Місцеві жителі вказали, де можуть бути могили. Дослідники, наприклад, усе перекопали, але останків людей не знайшли. Та поблизу виявили погріб. Перекопали його і знайшли останки двох дорослих та двох підліт-

кут збудований меморіал, за масштабами не менший, ніж Хатинь. Відтак у 2011-му з'явилось державне рішення – біля Корюківки, в урочищі Гай, побудувати Національний Меморіальний комплекс у пам'ять всіх спалених у роки Другої світової війни населених пунктів України. За задумом, він мав складатися з двох частин, розділених річкою Бреч. На правому березі – музейна частина: «Український рушник», музей у вигляді згорілої дерев'яної хати, скульптура «Скорботна мати» та «Дзвін пам'яті». На лівому березі річки мала бути меморіальна частина комплексу – 18-метровий Меморіальний Хрест, капличка та місце для перепоховання останків жертв Корюківської трагедії. Правий берег – місце для живих, лівий берег – місце для мертвих.

Але через усі державні потрясіння будівництво Меморіального комплексу замерло. На брифінгу, який відбувся 29 лютого, перший заступник голови Леонід Сахневич надавав, що вартість зведення запроєктованого у 2012-му Меморіального комплексу становила б понад 40

мільйонів гривень. Але протягом останніх років коштів на цей меморіал у Державному бюджеті не передбачалася.

«Для того, щоби впоратися силами Чернігівської області, ми вирішили зробити скромніший проект музею. Аби все-таки його створити», – повідомив Леонід Сахневич.

Саме такий, скромніший та реалістичний проект меморіалу в Корюківці презентував під час брифінгу Борис Дедов. Він пропонує побудувати присвячений Корюківській трагедії павільйон при місцевому історичному музеї, розмістити там історичну експозицію та «живу стіну» з іменами загиблих. Реконструювати Парк Пам'яті у Корюківці, де вже встановлені пам'ятні знаки з назвами спалених нацистськими окупантами сіл. Встановити на новому міському кладовищі пам'ятний хрест-дзвін і перепоховати там жертви трагедії.

Втім, ці пропозиції, особливо останню, ще обговорюватимуть із місцевою громадою та духовенством. З одного боку, останки понад 200 жертв каральної операції вже перепоховали у 2013 році в урочищі Гай. Там вони упокоєні нині, й доцільніше однієї ексгумації можна поставити під сумнів. З іншого боку, міське кладовище було би більш доступним місцем для відвідувачів, у тому числі і для нащадків загиблих.

На дукому Олексія Мірошниченка, в. о. голови Корюківської райдержадміністрації, чіпати захоронення не варто. Тим паче, що за ним доглядають, там же відбуваються пам'ятні заходи. Навпаки, очільник району планує ініціювати звернення до Житомирської та Сумської обласних рад, аби об'єднати фінансові ресурси й гідно облаштувати братську могилу в урочищі Гай.

Майбутня доля Меморіального комплексу непокоїть громаду Корюківки. Під час заходів з ушанування пам'яті до голови ОДА Валерія Куліча підійшли місцеві журналісти із запитаннями про це. Валерій Куліч певнив, що саме жителі міста мають вирішити остаточно долю Меморіального комплексу. Усі нові розробки та проекти будуть подані на загальній розгляд і обговорення – наголосив він.

Вікторія ГАВРИК
Фото Віктора КОШМАЛА

Корюківська скорбота і пам'ять

Тоді стогнав від болю світ...

МІТИНГ ПІД ДОЩЕМ

Корюківська трагедія почалася з каральної відповіді фашистів за дії партизанів, які за кілька днів до того напали на місцевий гарнізон, аби визволити з полону дітей Феодосія Ступака – одного з командирів диверсійного підрозділу, голови місцевого колгоспу. Дітей командира партизани звільнили, а от за тисячі мирних жителів згодом не вступилися. Частиною жителів німці зігнали в центр, де людей розстріляли у великих будівлях містечка, зокрема в ресторані. Наступного дня переповнені трупами будинки почали підпалювати. Карателі прочісували місто, хапали людей і живцем кидали в палаючі хати. 2 березня 1943 року, а потім і 9-го фашисти знищували тих, хто сховався, вивив і повернувся в містечко.

1 березня, як і щороку в пам'яті про невинно убієнних, у центрі Корюківки відбувся скорботний мітинг «Тоді стогнав від болю світ, сьогодні пам'ять загасить не можна». Погода ніби також співчувала загиблим, розродившись рясним дощем. Учасники зібрання схилили голови у шані за загиблими мирними жителями та земляками-героями, що полягли на Сході України за час проведення антитерористичної операції.

Виступаючи перед учасниками мітингу, голова обласної державної адміністрації Валерій Куліч підкреслює, що боротьба за незалежність України коштувала величезних жертв. Так, на весь світ відомі історія оборони Батурина, героїзм захисників Крут, масштабність нацистського злочину в Корюківці. На жаль, і сьогодні за незалежність України доводиться платити кров'ю.

— За час проведення АТО вже загинуло 136 наших земляків, 6 із них – саме з Корюківського району. Вічна шаня і вічна слава тим воїнам, які борються на нашій землі. Ми повинні пам'ятати ці уроки історії, цінувати нашу землю і наше майбутнє, – наголосив Валерій Куліч.

До учасників скорботного заходу також звернувся народний депутат України Анатолій Євлахов. Він висловлює сподівання, що до 75-ї річниці трагедії будівництво меморіалу в Корюківці все-таки завершиться.

Не забувати останню трагедію закликав голова обласної ради Ігор Вдовенко.

Звертаючись до учасників пам'ятних заходів, голова обласної ради за-

значив, що Корюківська трагедія стала національним символом скорботи – пам'яттю про жителів інших населених пунктів нашої держави, спалених гітлерівськими окупантами. Ігор Вдовенко висловив велику вдячність людям, завдяки зусиллям яких Корюківка піднялася, відродилася із згарищ і руїн. Промовець також подякував історикам, дослідникам, усім небайдунням, хто так багато зробив для відтворення історичної правди про Корюківку та увічнення пам'яті жертв цієї трагедії.

Представник Українського інституту національної пам'яті Сергій Бутко упевнений, що уроки з цього жалкого факту історії були не до кінця усвідомлені та засвоєні. Можливо, саме це і спричинило теперішні злочини російського агресора проти українських громадян.

— Хоча ми можемо сказати, що один урок усе ж засвоєний: що б не відбувалося на нашій землі, потрібно подбати про те, аби вберегти життя мирного населення, – сказав він. — Один із напрямів політики Інституту національної пам'яті – доносити до людей інформацію про Корюківську трагедію. Так, минулого року було створено виставку «Українська Друга світова» українською та англійською мовами, де один зі стендів так і називається – «Україна у вогні. Корюківська трагедія». Цю виставку вже бачили у Києві, Львові, Одесі, а також у країнах Європи і в США, – повідомив

ків, які, вірогідно, намагалися сховатися там від смертельної розправи. Загалом, у Корюківській трагедії загинуло 704 дітей, але коли відкриваєш могили і знаходиш підшоши дитячого взуття, маленьку пляшечку – просто бракує слів... Яким чином знаходили поховання? Ось, наприклад, одна жіночка, котрій дивом вдалося вихити, повернулася на свою садибу. У її будинку спалили 30 людей. Усе, що вона побачила, – попіл. Його з останками загиблих жінки помістила в миску, накривла керамічною тарілкою і закопала в горді. На місці для орієнтуру посадила кущі шипшини. Там прах і знайшли дослідники.

Останки спалених жителів після трагедії ховали без труп, іноді замотуючи у тканини. Ми дістали останки, поховали їх у труні, сформували могили, відповіли їм...»

— Хоча ми можемо сказати, що один урок усе ж засвоєний: що б не відбувалося на нашій землі, потрібно подбати про те, аби вберегти життя мирного населення, – сказав він. — Один із напрямів політики Інституту національної пам'яті – доносити до людей інформацію про Корюківську трагедію. Так, минулого року було створено виставку «Українська Друга світова» українською та англійською мовами, де один зі стендів так і називається – «Україна у вогні. Корюківська трагедія». Цю виставку вже бачили у Києві, Львові, Одесі, а також у країнах Європи і в США, – повідомив

ЩО БУДЕ З МЕМОРІАЛОМ?

Жителі Корюківки роками очікували, аби пам'яті про їхніх предків була вшанована достойно. Для цього мав

У шахах та шашках є такий професійний термін – «цугцванг». Означає це колоритне кумедне словце зовсім не смішну ситуацію – по суті, безвихідь, тупик... Ніби й ходити треба, а незручність, як і куди. Бо начебто всіди – «клин»: куди не потякнешся, а проблеми не розсмокнуться, швидше навпаки... Скільки б не чухав потилицю, проте тієї рятівної соломинки, за котру можна бодай якось ухопитися, чомусь не видно.

Тільки уявіть собі таку дивну ситуацію, що установи бюджетної сфери Чернігівщини можуть залишитися без газу. Неймовірно? Але деякі з них уже відключені... Власне, подібне становище склалося не лише у нас, а по всій державі. У чому справа? Бюджетні установи не провели процедуру закупівлі природного газу.

Про це відверто розповів на брифінгу перший заступник голови обласної державної адміністрації Леонід Сахневич. Таку необхідну процедуру просто не змогли провести через поки що нерегульоване законодавство в цій сфері.

«Нинішня законодавча база з регулювання постачання природного газу зобов'язує замовників, тобто в даному разі – бюджетні установи, застосовувати конкурсні торги – для закупівлі природного газу, – пояснив Леонід Сахневич. – Для участі в таких торгах підприємства з газообслуговування повинні подати відповідні документи, зокрема ліцензію. Однак її в нашій області має тільки ТОВ «Чернігівгаз Збут»... Отже інші підприємства з газообслуговування, подаючи свої документи на участь у цих закупівлях, фактично не можуть бути переможцями тендерів – навіть якщо запропонують нижчу ціну... Таким чином, ті тендерні процедури, які проводили бюджетні установи для закупівлі газу, не змогли виявити переможця – через недостатню кількість учасників процедури закупівлі».

Чому так сталося? З 1 жовтня 2015 року почав діяти Закон України «Про ринок природного газу». Приймали його, звісно, з хорошою метою – для створення належних умов формування нової моделі ринку природного газу в Україні. Отже, згідно з цим важливим документом, всі споживачі, зокрема бюджетні установи та організації, відтепер мають право вільно обрати собі постачальника природного газу. Здавалось би, чудово, коли є свобода вибору. Але в законі – одна суттєва умова: такий постачальник повинен обов'язково отримати в установленому порядку ліцензію на право здійснення даного виду господарської діяльності.

■ Проблема

«ГАЗОВИЙ ЦУГЦВАНГ»

ліцензію на постачання природного газу за так званним регульованим тарифом на території Чернігівської області має ТОВ «Чернігівгаз Збут». А інші постачальники природного газу подібну ліцензію отримати не можуть...

От і виходить, що хотіли як краще, а вийшло як завжди! І спробуй тут знайти винного, коли отака законодавча казуїстика. Ажде, по суті, один документ суперечить іншому. Тож виникає ще одне філософське запитання: що ж робити?

Як запевнив на брифінгу керівник Департаменту житлово-комунального господарства, регіонального розвитку та інфраструктури обласної державної адміністрації Юрій Євтушенко, очолюваний ним структурний підрозділ належно виконував роз'яснювальну роботу з райдержадміністраціями щодо проведення тендерів. Також Чернігівська ОДА надіслала відповідні листи до Міністерства економіки і торгівлі України та НКРЕКП... А ще керівництво Чернігівщини звернулося до наших народних

обранців у Верховній Раді, зокрема з пропозицією внести відповідний урегулюючий пункт до Закону України «Про здійснення державних закупівель». І це одразу поліпило би становище. Така своєчасна підтримка депутатів, звісно, не завдала б...

«Відповідальність за цю ситуацію, звичайно ж, несе обласна державна адміністрація, – наголосив Леонід Сахневич. – Однак і наші народні обранці повинні все-таки усвідомлювати глибину проблеми й міру своєї участі в ній. Промовистень є те, що запропоновані зміни до зазначеного закону Верховна Рада не підтримала. На жаль, при цьому розділилися думки й у представників Чернігівщини у парламенті».

А поки депутати зволікають, чиновники все ж так чи інакше вирішують проблему на місцях. Принаймні з деяких холодних шкіл учнів переводять у більш-менш пристосовані приміщення. Хтось, по можливості, переобладнує газові котли на твердопаливні. Фактично, в кожному районі й навіть в окремих селах шукають різноманітні виходи з «газового тупика».

Присутній на брифінгу очільник Ріпкинської районної держадміністрації Борис Мелашенко констатував: «Наш район продовжив дію попереднього договору про закупівлю – на термін, достатній для проведення процедури в обсязі, що не перевищує 20 відсотків загальної суми, визначеної в договорі за попередній рік. Однак за таких умов утворюватиметься заборгованість – це різниця між дозволеною лімітом коштів та реально витраченими. Виходить, що райвідділ освіти вже має виплатити 600 тисяч гривень «перевиконання». Тож згаданий метод вирішення гострої проблеми – звісно, тимчасовий».

Утім, робота облдержадміністрації в цьому напрямі триває. Задіяні всі департаменти й управління, запевняють місцеві чиновники. Та без втручання на державному рівні урегулювати це болюче проблемне питання неможливо.

На початку матеріалу я говорив про «цугцванг». Але в шахах і шашках є ще один професійний термін, зрозумілий для всіх. Називається він «цейтнот» – якщо б заплутаною наразі не була проблема, її треба вирішувати негайно! Все-таки надворі – не спекотне літце: як не дощ, то мокрий сніг. А школярі саме зав'язано навчаються за партами. Власне, ім'єсе одне, що з нас, дорослих, винен, що у класі враз похолодніло... Головне – не сидіти скоцюрбленими, не мерзнути.

Сергій КВІТНИЦЬКИЙ

СІВЕРЩИНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Аудиторія імені Андрія Іщенка

«Ми маємо змогу опанувати професію педагога, бо на Сході України, міцно стиснувши зуби, стоять наші хлопці і не дають агресору просунутись углиб країни», – так пояснюють студенти Чернігівського національного педагогічного університету своє бажання увічнити пам'ять про свого однокашника Андрія Іщенка. Це могли придумати тільки студенти – іменем Андрія назвали одну з аудиторій факультету, де він навчався.

В університеті студента 43-ї групи технологічного факультету Андрія Іщенка пам'ятають як надзвичайно добру, неконфліктну, але справедливу людину.

Андрієві випала складна доля. Йому спочатку довелося міцно стати на ноги, а вже потім іти отримувати вищу освіту – заочно. Він провчився три роки, а потім почалася Революція гідності, після неї – неоголошена війна. І Андрій за покликом серця пішов до лав спецбатальйону «Чернігівець».

Його чекали на сьому сесію. Він мав повернутися додому 17 листопада 2014 року. Але напередодні разом із колегами потрапив у засідку й загинув у бою під Станицею Луганською...

Для втілення ідеї в життя адміністрація факультету виділила найпопулярнішу серед студентів аудиторію. У ній відбуваються заняття з креслення. Тож кожен студент приходитиме на пару та згадуватиме Героя, який віддав життя за те, щоб ми могли мирно прожити свої.

У Олени Костевич – «золото» чемпіонату Європи

Олімпійська чемпіонка, чемпіонка світу і Європи українка Олена Костевич завоювала золоту медаль на чемпіонаті Європи з кульової стрільби.

У стрільбі з пневматичного пістолета на відстані 10 метрів українка показала найкращий результат – 200,9 бала. Її найближча суперниця з Болгарії Антоанета Бонева отримала 199 балів.

«Бронзу» виграла сербка Зоряна Арунович. Чемпіонат Європи зі стрільби проходив в угорському Дьйорі. Українські спортсмени завоювали 16 медалей – шість золотих, шість срібних і чотири бронзові.

В «Іграх патріотів» – тільки перше місце

На базі Чернігівського обласного стрілецько-спортивного клубу відбулися військово-спортивні змагання «Ігри патріотів» серед студентів обласного центру.

Організаторами турніру виступили обласна організація товариства сприяння обороні України, центр тактичного навчання «Сота» й Чернігівський об'єднаний міський військовий комісаріат. У турнірі взяли участь команди Чернігівських педагогічного й технологічного національних університетів та команда волонтерів АТО, яка виступала поза конкурсом.

Для стрільби по мішенях із дистанції 50 метрів учасникам надавалося три випробування та п'ять залкових пострілів. Враховувалися результати як командної стрільби, так і в особистому залку, – пояснив головний суддя змагань, керівник Чернігівської обласної організації ТСОУ, учасник АТО, підполковник запасу Ігор Бізган.

Також молоді спортсмени виявили свої здібності і у збірній і розбіранні автомата Калашнікова, спорядженні магазина до нього, у знаннях тактико-технічних характеристик боеприпасів, наданні екстреної медичної допомоги та евакуації поранених.

Від конкурсу до конкурсу між учасниками змагань точилася запекла боротьба за звання лідера. До фіналу команди дісталися з рівною кількістю балів, тож вони поділили між собою перше місце й отримали нагороду переможців «Ігри патріотів».

В особистому ж залку зі стрільби найвлучнішими стали студенти команди Чернігівського технологічного національного університету Олександр Ровник, Андрій Пківль й Владислав Малка.

Вадим МИСНИК

Зиму випроводили

Суботнього дня в Корюківці провжджали зиму та зустрічали весну. Два роки поспіль, 2014-го і 2015-го, народні гуляння в місті не проводилися: через відомі всім трагічні події в країні не до свят було. Цього ж року виконкомом міської ради було прийняте рішення «зиму провести»...

На початку заходу в. о. голови райдержадміністрації Олексій Мірошниченко та перший заступник міського голови Леонід Малиш привітали мешканців і гостей міста зі святом приходу весни, побажали радості, миру та злагодності в кожній родині. Цьогорічна ж концертна програма була як ніколи насичена чудовими виступами фольклорних колективів і з самої Корюківки, і з найближчих сіл: Рибинська, Охрімівичів, Холмів та Наумівки, а козаки Корюківської козакої Січі разом зі своїми берегинями пригостили справжнім гарячим кулешем, тож гуляння сміливо можна було назвати народними.

Не залишилися без уваги й найменшені – іграшки з конкурсами, призами та солодощами для диточок організували працівники Корюківського ЦСССДМ. А районна організація Всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства «Колос» АПК України влаштувала для онуків та чоловіків богатирські змагання з армстрелювання, перетягування каната й «забавок» із гірчакми.

Того майже останнього зимового (але з весняним сонечком!) дня автор цих рядків, слава Богу, не побачив похмурих облич – ніхто з присутніх на святі не нудьгував, бо мав можливість зайнятися тим, що йому було до душі. Отже, зимонько, прощайся!

Картини, що зіграють душу

У Мистецькій вітальні Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка відкрилася виставка «Талановиті чернігівці» Народного аматорського об'єднання художників «Деснянська палітра». 12 майстрів пензля представили тут 35 робіт у жанрах пейзажу, портрета, натюрморту, історичного живопису, виконані аквареллю та олійними фарбами.

Василь Миколайович Мігрін, який багато років очолював об'єднання «Деснянська палітра», розповів, що майстерність і професійний рівень митців зростають щороку. Він подякував працівникам бібліотеки й відділу мистецтв, відзначивши, що ОУНБ ім. В. Г. Короленка є своєрідним храмом мистецтва та культури.

Голова об'єднання Людмила Бешун подякувала всім художникам за плідну співпрацю і, запросивши гостей до перегляду експозиції, побажала отримувати лише приємні емоції від споглядання картин.

З теплими словами до художників звернулася народна майстриня Лариса Ганненко та педагог Світлана Шимко. Лариса Іванівна підкреслила, що картини талановитих митців є у багатьох чернігівців удома, бо вони приносять тепло та затишок в оселю, не тільки даруючи естетичний враження, а й зігравуючи душу. Світлана Сергіївна відзначила, що у складній для країни час митці своєю творчістю та патріотичною тематикою підіймають український дух, культуру нації, не забувають наше минуле і дають надію на світле мирне майбутнє.

Запрошуємо чернігівців та гостей міста відвідати виставку й доторкнутися до світу прекрасного!

Катерина СКРИПКА